

TVRZ

Tvrz Kamberk (zkomolenina z Karrenberk) Poprvé se uvádí kolem r. 1280 jako majetek Sezimy z Landštejna

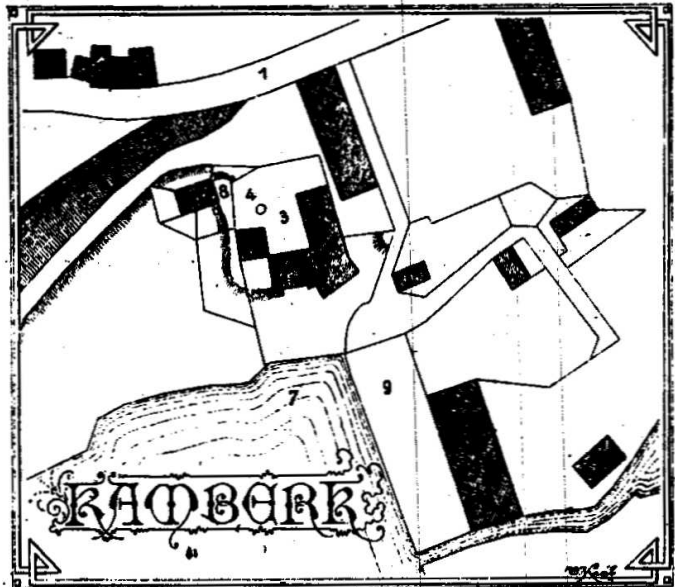


(Vítkovce s erbem stříbrné růže), který si tu vystavěl tvrz, Pravděpodobně plnila správní funkci pro celou oblast těžby zlata (*Dragoun*). V r. 1282 (**Karrenberck**) si rychtář Pero a měšťané najali celý statek „na tři léta ve 3000 hřivnách stříbra“. „Dobronyha de Karnberka“ (1316), byla podle Sedláčka pouze obyvatelka a nikoliv dědičná paní v Kamberce. V roce 1352 připomíná se **Karmberch** v souvislosti

s farou. (Kuča)

Uprostřed 14. století jako držitelé Kamberka jsou jmenováni bratři Mareš, Buzek a Jarek, další bratři Oldřich, Olbram a Petr a Procek se svými bratry. Ti ustanovili 3. února 1360 nového faráře v Kamberce. R. 1369 se připomíná vedle Litolda z Landštejna jako spolumajitel Kamberka Johlin Rotlev, zbohatlý měšťan Starého Města pražského a mincmistr v Kutné Hoře. Od konce r. 1379 drželi Kamberk majitelé z nižší šlechty, vladykové, píšící se nadále „z Kamberka“. Od Johlina koupil Kamberk Oldřich z Kamberka. Po něm Vácslav z Kamberka ten daroval r. 1399 faráři jeden dům vedle domu farního, rybníček s loukou a část potůčku. Část Kamberka držel ještě roku 1402. Druhou část drželi bratři Erazim a Jan z Chotěmic. Obě části potom nabyl Příbec z Hlasiva.

V l. 1411-1419 patřil Kamberk vladykovi Janu řečenému Tožice, který byl purkrabím na Bechyni. Ten ještě r. 1419 (11. března) ke kostelu katolického faráře podával. Po něm následovali r. 1424 bratři Lev a Ctibor z Chřenovic kteří z rodu kammerských (z rozrodu Janoviců s černou orlicí na zlatém štítě) pocházeli, z nichž pak Lev prodal r. 1438 kammerskou tvrz s dvorem poplužním, sady, zahradami, řekou, potoky, platy v Kamberce a Hlasivě s platem z hor a z lázní v Kamberce své švagrové Kateřině z Hrádku, jejímu bratru Janu Lopatovi z Hrádku a Otíkovi z Vřeskovice, jinak z Ježova. V letech 1454 - 1478 držel Kamberk syn Ctiborův Milota, který měl za manželku Dorotu z Dubé (vnučku Ondřeje z Dubé na Pec(l)ínově a Anežky z Trocnova, sestra nebo dcera Jana Žižky - *J. Tywoniak 1996 Z historie Pecínova*). R. 1457 byla kammerská tvrz již pustá, patřilo k ní ještě popluží, louky řečené přední a zadní chmeliště, lesy Hory, Mokře, Zlatné Hory a městečko s podacím. Po Milotovi jeho strýc Jindřich Zruický z Chřenovic. Ctibor z Chřenovic, snad pán Kammerský, slíbil za rychtáře a konšely, když koupili od Jana od kostela Pražana zvon za 45 kop, avšak poněvadž potom konšelé nemohli platit, byl



Vysvětlení plánu: 1. silnice; 2. ovčín; 3. dvůr farní; 4. sklep; 5. bývalý vchod; 6. starý sklep; 7. rybník; 8. zbytek náspu; 9. hráz a býv. příjezd. Měřítko: 1 : 2880.

odsouzen r. 1510, aby dluh 21 kop 10 gr. zaplatil. Chřenovičtí z Chřenovic, drželi kamberskou tvrz sice téměř po celé 15. století, nechali ji však zpustnout. Kolem r. 1512 vlastnil Kamberk Albrecht Rendl z Úšavy, který toho roku vyprosil Kamberským týdenní a výroční trhy.

Současně s Milotou připomínají se předkové vladyků Kamberských z Kamberka (erbu černé orlice na žlutém štítě). Po Daliboru z Kamberka byla r. 1457 povolána odúmrt. Ten měl vnuky Jana, Mikše a Dorotu – snad vlastnili ještě nějaké kmetcí dvory a platy v Kamberce.

Zpustlá tvrz znovu byla vystavěna koncem 15. století za vladyků Onšovských z Onšova. Vilém Onšovský z Onšova, ji připravoval pro svou dceru Annu a přestavěl ji tak, že ji všichni označovali za „zámek“. Sňatkem s Annou, dcerou Viléma z Onšova, získal Kamberk Mikuláš Škopek z Otradovic, Po smrti Anny (asi r. 1537) zdědila Kamberk jejich dcera Regina. Kamberk – totiž Kamberk tvrz se dvorem poplužním, městečko tudíž s podacím, dvůr popl. Blanici pustý, ves Hrnčíře, v Osné c.t.m., louku u Křekovic a Chocov dvůr popl. a ves – držela střídavě se svou sestrou Johannkou z Otradovic. Roku 1552 Kryštof Skuhrovský zastavil ves Předbořice bez řeky Regině z Otradovic. Téhož roku odkázala Regina všechen statek své neteři Žofii z Lukavce a jejím bratrům. Při dělení pozůstalosti Reginy (r. 1566) získal Kamberk Adam z Lukavce. Po jeho smrti r. 1589 jeho manželka Anna z Malovic spravovala Kamberk ještě 20 let, poskytujíc na svém statku útulek jednotě bratrské za to byla r. 1604 císařem Rudolfem napomenuta, „aby na Kambersku schůzí bratrských netrpěla“. Když r. 1609 zemřela odkázala Kamberk Štilfrídu Lukaveckému. Jeho synovi Jetřichovi od r. 1615 na Kamberce byla r. 1623 polovina majetku zabavena a v r. 1624 koupil celý statek císařský plukovník Jan Jakub Kalenberg z Kalenbergu. Prakticky zadarmo. Platba ve výši 18000 zlatých rýnských mu byla nakonec prominuta a ještě z královských důchodů obdržel 2000 zlatých. Po jeho smrti získal Kamberk r. 1628 darem od krále Ferdinanda II. salcburský kanovník Markvart ze Schwendy. (r. 1656 Maxmilián; Seznam podle výry z r. 1651 Kamberk, Předbořice, Hrnčíře, Daměnice, Skrejšov, Chotčov seznam podepsali správci **Vilém Hartman** poddaný a **Adam Olešenský** městský.) Po něm převzal statek r. 1661 jeho příbuzný František ze Schwendy, jehož manželka Marie Markéta, rozená hraběnka Fuggerová z Kirchperka po smrti svého syna Markvarta, prodala r. 1700 statek Kamberk, totiž tvrz s dvorem, městečko 51 000 zl. a 100 dukátů klíčného Kamberk a vsi Podvorec (zaniklá), Hrnčíře, Chocov a Vosnou a části vesnic Daměnice a Pravětice, salcburskému kanovníku hraběti Františku Ferdinandu Kuenburgovi (později pražskému arcibiskupovi)¹. Fr. Heyduk

¹ **Khüenburští majitelé vožického panství František Ferdinand** hrabě z Khüenburku; (born 5 Feb 1649 in Graz, died 7 Aug 1731, buried 10 Jul 1731 in katedrála sv. Víta, Praha) ustanovil panství Vožické za hraběcí Khüenburské svěřenství pro prvorozeného z rodiny, což bylo 12. května 1728 nejvyššího potvrzeno císařem. Prvním dědicem fideikomisním byl ustanoven syn arcibiskupova bratra, hraběte Jana Josefa, **Maxmilian Josef** hrabě z Khüenburku (born 17 Feb 1685 in Salzburg, died 4 Dec 1729 in Tüßling, Bayern), ten ale ještě za života strýce 4 Dec 1729. zemřel. Když **František Ferdinand** zemřel 7 Aug 1731 připadlo panství nezletilému synovi Maxmilianu Josefa **Františkovi Josefovi Wáclavovi Janu Nepomuckému** hraběti z Khüenburku (born 10 Apr 1714 in Salzburg, died 5 Jun 1793 in Tobitschau, Mähren) (pod poručnictvím Anny hraběnky Černínové z Chudenic) Ten po dosažené zletilosti panství držel až do své smrti, roku 1793,. Toho roku dostalo se svěřenství cestou dědičnou jeho nejstaršímu synovi **Leopoldovi Josefovi Mariovi Janu Nepomuckému Františkovi Paulánskému Wáclavovi** říšskému hraběti z Khüenburku (born 24 Oct 1741 in Salzburg, died 11 Aug 1812 in Teplice), a když i tento r. 1812 zemřel, nastoupil fideikomis jeho nejstarší syn **Karel** hrabě z Khüenburka (born EST 1769, died 21 Jun 1832). Ten ve Vožici panoval až do roku 1832, v němž bez potomků zemřel. Po něm připadl fideikomis jeho synovci **Karlu Josefovi Janu Nepomuckému Maximilianovi**, (syn **Jana Nepomuka**) (born 6 Aug 1815 in Praha, died 6 Dec 1884 in Linz) Po něm se zámeckými pány stali jeho synové, nejprve **Vincenc Karl Maria Josef** (born 27 Oct 1845 in Praha, died 1 Feb 1915 in Mladá Vožice) a po jeho smrti to měl být **Leopold Maria Karel** (born 26 Nov 1848 in Linz, died 20 Jun 1921 in Praha. V). Ten se však dědictví vzdal ve prospěch svého syna **Jiřího Adalberta Jana Canisia** (born 27 Apr 1912 in Salzburg, died 4 May 1961 in Salzburg) (kterému byl stanoven poručníkem). Ačkoliv se **Jiří Kuenburg** přijal říšskoněmecké občanství (a již 30. března 1939 zavlál nad vožickým zámekem prapor s hákovým křížem), často mírnil a když to šlo, i likvidoval udání německým úřadům v Táboře. Přesto v polovině března 1945 odjel do rakouského Salcburku, odkud se již nikdy do Čech nevrátil. Zámek byl v roce 1946 zkonfiskován.

přidává ještě ves Skrýšov (také Profous k r. 1609 zjistil přináležitost Skreyssowa ke Kamberku) udává přesný datum 2. ledna 1700.

R. 1702 připojil k panství kamberskému panství Šebířov k němuž náleželo Šebířov, Popovice, Lhýšov, Křekovice, Vosná, šebířovská část Vilic a jeden chalupník v Daměnicích. V roce 1716 byly připojeny k panství kamberskému ještě Vrcholtovice a Vitanovice. V rámci mladovožického dominia podle tereziánského katastru (1748) existoval kamberský statek k němu náleželo 18 vsí Samotné městečko (33 hospodářů) a ještě 15 vesnic: Předbořice (9), Hrnčíře (9), Skrýšov (8), Daměnice (10), Chocov (7), Vosná (3). Šebířov (14), Vilice (16), Popovice ((5), Lhýšov (6), Vitanovice (4), Javor(3), Zahrádka (8), Vrcholtovice (7), Kříženec (1) mimo to ve vsi Pravětice 1 sedlák a v Křekovicích 2 sedláci

V letech 1758 až 1786 za Františka Josefa z Kuenburgu sloužila kamberská tvrz jako tavírna stříbra, těženého na vožickém panství v 18. a 19. století. Vytěženou rudu z Remíčova do Kamberka vozili robotou poddání sedláci. Kuenburgové přistavěli k dřívější tvrzi kotelnu s velkým komínem. Vlastní finální úpravna t. zv. „šmelcovna“ byla podle Dr Dobeše v domě č. 63 který také patřil k panství. Od ledna do prosince 1758 bylo do hutí dodáno ke zpracování 110,4 t rudy obsahující 703,5 kg stříbra. období, kdy objekt sloužil k úpravě stříbrné rudy, dokládají v okolí nalezené použité prubířské misky - kapelky.

V r. 1785 byla bývalá tvrz přestavěna a posloužila za obydlí lokalisty a od roku 1859 za faru. Když pak r.1869 farní stavení vyhořelo a patronátní úřad nebyl ochoten vystavět faru novou, byla kamberská fara v r. 1871 zase vystavěna na zbytcích staré tvrze. Po odchodu P. Ignáce Focha, po jeho dvouletém působení, v roce 1942 a v poválečných letech stará fara postupně chátrá. Později budova sloužila jako byt až. požáru roku 1998. Roku 2001 byla zahájena postupná rekonstrukce tvrze.

Tvrz v Kamberku prošla řadou přestaveb, ale zachovala se až podnes. Trojkřídlá budova nepravidelného půdorysu na tvrzišti nad rybníkem vzniklá barokním sjednocením více dříve samostatných staveb. Původní Sezimou držená tvrz byla prostá, čtyřboká, hranolovitá stavba s velmi silným, až dva metry tlustým zdívkem, charakterizovaná výrazným „rizalitem“, šikmým obranným sloupem, který chránil původní vjezd do tvrze. Původní vstup tedy byl od dnešního rybníka. Později byl zazděn a tvrz se otevřela z druhé protější strany. Gotický původ dosvědčují i malá, úzká okénka, původně asi střílny. Zachovány valeně klenuté prostory v přízemí bývalé věže s obvodovými zdmi tloušťky 2,2 m, gotické pilíře a zdivo o tloušťce přes 2,5 m, rozsáhlé gotické sklepení, dvě studny a renesanční podsklepené křídlo. Zbytky starších budov též v bývalém barokním ovčíně vlevo od vstupu. Vpravo od vstupu byly pdkryty základy budovy pod níž je zachován sklep , z něhož podle tradice vede nyní zazděná chodba až ke hřbitovu sv. Anny, před jehož zdí ve vzdálenosti 2 m ústila.